

ת"פ (ירושלים) 28759-05-15 - מדינת ישראל נ' ערן מלכה

ת"פ (ירושלים) 28759-05-15 - מדינת ישראל נ' ערן מלכה מחוזי ירושלים

ת"פ (ירושלים) 28759-05-15

מדינת ישראל

נגד

ערן מלכה (הדיון הופרד)

רונאל פישר

רות דוד

יאיר ביטון

שי (ישעיהו) ברס

יוסף נחמיאס (עניינו הסתיים)

אביב נחמיאס (עניינו הסתיים)

בית המשפט המחוזי בירושלים

[15.10.2024]

בפני כב' הנשיא משה סובל

החלטה

עניינה של החלטה זו בבקשתו של נאשם 2 לבחינת אופן המשך ניהול התיק, ולחילופין - המשך ייצוגו בידי עו"ד אלי פרי במינוי מטעם הסניגוריה הציבורית.

בדיון שהתקיים אתמול חזר ב"כ נאשם 2 על אותן טענות שהעלה בדיונים קודמים ובכלל זה בדיון מיום 7.4.2024, אודות חוסר יכולתו כסניגור ממונה יחיד מטעם הסניגוריה הציבורית לערוך ולהציג את הטענות המקדמיות (ובכלל זה טענות לפסילת ראיה וטענה שנאשם 2 אינו נדרש להשיב לאשמה), וגם לא להיערך לניהול פרשת ההגנה. זאת לאור ההיקף הגדול ביותר והמורכבות יוצאת הדופן של התיק ושל הטענות המקדמיות שעלו נוכח ראיות התביעה, ובהינתן שהתביעה מיוצגת באמצעות צוות קבוע המונה שלוש פרקליטות ומתמחה. לפיכך ביקש ב"כ נאשם 2 לשנות את תכנית המשפט כפי שנקבעה בהחלטה מיום 8.4.2024 ושלפיה שמיעת פרשת ההגנה תחל ביום 28.10.2024 ותימשך ברציפות שלושה ימים בשבוע. תחת זאת מבוקש לקבוע מועד קרוב להתחלת השמעת הטענות המקדמיות בסבבים של דיונים שיתקיימו פעם או פעמיים בשבוע כך שבשעה שהמאשימה תשיב על קבוצת טענות שב"כ נאשם 2 יעלה, במקביל יכין ב"כ נאשם 2 את קבוצת הטענות הבאה, וחוזר חלילה.

כפי שהשיבה בצדק ב"כ המאשימה, אין בבקשתו הנוכחית של נאשם 2 כל חדש בהשוואה לטענות שאותן העלה בא-כוחו בדיון מיום 7.4.2024 שבו השתתף גם הסניגור הציבורי המחוזי. בהתחשב בטענות אלו, ניאותי להותיר בידי ההגנה פרק זמן חריג וממושך ביותר (אף בהשוואה למקובל ב"מגה-תיקים" פליימס) של למעלה משמונה חודשים בין תום פרשת התביעה לתחילת פרשת ההגנה. יתרה מכך, באותה החלטה התוויתי מתכונת דיונית יוצאת דופן שבה השליטה על מועדי הדיון בטענות המקדמיות הועברה למעשה לידי ההגנה אשר הייתה יכולה לבחור בכל מועד שנמצא ראוי בעיניה מאז יום 8.4.2024, ובאופן שבית המשפט וב"כ המאשימה הם אלו שהיו מתאימים את יומנם לקצב התקדמות הכנת התיק על ידי ההגנה, "ובלבד שהמועד שבו תתבקש הצגת הטענות יותיר זמן מספיק [טרם תחילת פרשת ההגנה] להכנת והשמעת תגובת המאשימה ולכתיבת ההחלטה בידי בית המשפט". שישה חודשים חלפו מאז אותה החלטה ועד שהוגשה לראשונה לפני פחות משבוע, ביום 9.10.2024, בקשתו של נאשם 2 לקביעת מועד דיון בטענות מקדמיות. באותה עת נותרו 19 ימים בלבד לתחילת פרשת ההגנה, מתוכם חמישה ימי עבודה (לאור חגי תשרי). פשיטא כי בסד זמנים זה לא ניתן לשמוע את הטענות המקדמיות ואת תגובת המאשימה לגביהן ולא ניתן להספיק לכתוב את ההחלטה.

בנסיבות אלו - ומבלי להקל ראש כהוא זה במצוקה המקצועית והאישית שבה נתון ב"כ נאשם 2 ושאותה תיאר ביתר שאת בדיון אתמול נוכח היותו מייצג יחיד מטעם הסניגוריה הציבורית בתיק עתיר היקף ופרשיות זה - אין מנוס ממתן הבכורה לשיקול שהונח כבר בבסיס ההחלטה מיום 8.4.2024 ושבנינו לא ניתן להוסיף ולדחות את מועדי הדיונים "מאחר שההליך הפלילי הנוכחי מתנהל משך תקופה ממושכת של כמעט תשע שנים ומן ההכרח לקדמו בקצב סביר". השוני היחיד מאז ועד היום הוא שבינתיים גיל התיק עלה וכעת הוא נושק לתשע שנים וחצי. ודוק: ב"כ נאשם 2 אישר ברוב הגינותו בדיון אתמול, כי גם אם תינתן לו הזדמנות נוספת להצגת הטענות המקדמיות טרם תחילת פרשת ההגנה, "זו עדיין משימה לא לעורך דין אחד" (עמ' 24057 שו' 33). כך גם סבור נאשם 2 עצמו, שציין בדיון אתמול: "יש לנו בעיה אמיתית של ייצוג. בגלל שעו"ד פרי לבד ודיבר על המצוקות, העובדה שהוא נמצא לבד, נגיד שכבודו ייתן החלטה, אנו צריכים להתנהל עכשיו ככה שנים?! אני לא מצליח לדבר חודשים איתו כי הוא עסוק ויש לו דברים... מה נעשה בעוד שבועיים? עוד חודשיים?" (עמ' 24061 לפרוטוקול). מבין אני לליבו של ב"כ נאשם 2 שלא נותר בידיו אלא לקוות כי הפעם, בשונה מהפעמים הקודמות, יעלה בכוחו להשתלט לבד על החומר הרב הנדרש להכנת הטענות המקדמיות. אולם למרבה הצער, ניסיון העבר אינו מאפשר לתלות בתקווה זו עיכוב נוסף של ההליך ודחיית המועד שנקבע לפני חודשים רבים להמשך שמיעת הראיות.

בהקשר זה לא למותר לשוב ולחזור על הדברים שנכתבו בהחלטה מיום 8.4.2024: "כבר ביום 7.3.22 הודיע בית המשפט לצוות ההגנה כי עליהם להתחיל בהכנת הטענות המקדמיות (ראו למשל עמ' 20956 לפרוטוקול). הדברים נשנו בהזדמנויות נוספות, למשל בדיון מיום 29.3.23, שם הובהר על ידי בית המשפט כי על ההגנה להמשיך ולעבוד על הכנת הטענות המקדמיות, בד בבד עם ההיערכות להמשך החקירה הנגדית של עד התביעה חבר-הכנסת משה סעדה; ואף צוין שם על ידי בית המשפט כי מאז שתודיע המאשימה: 'אלה עדיין' ועד להשמעת הטענות המקדמיות 'זה בין חודש לחודש וחצי גג' (עמ' 22654 לפרוטוקול)".

נמצא אפוא כי בחישוב מלא, החודשים שעמדו לרשות ההגנה להכנת הטענות המקדמיות בין סיום פרשת התביעה לתחילת פרשת ההגנה מצטרפים אל שנתיים נוספות המתחילות בחודש מרץ 2022 שכבר אז היה על צוות ההגנה להתחיל להכין את הטענות המקדמיות. בידענו כי הדבר לא התבצע במשך למעלה משנתיים וחצי, לא אוכל לסמוך על האמונה שדווקא עתה יוכל הדבר להסתייע בתוך זמן קצר של שבועות ספורים. זאת אפילו היה מקום - וכאמור אין מקום - לגלות גמישות במועד שנקבע לתחילת שמיעת פרשת ההגנה בשים לב למרווח יוצא הדופן בארכו שניתן להגנה מאז תום פרשת התביעה.

כאמור, אין לשמוע מתוך דבריי ביקורת אישית כלפי ב"כ נאשם 2. מאחר שמדובר בייצוג מטעם הסניגוריה הציבורית, ההתייחסות בהקשר של היקף כוח האדם המקצועי הנדרש לעמידה במטלות הייצוג בתיק זה ובלוחות הזמנים הנדרשים לקידומו בפרקי זמן סבירים בהתחשב בהיקפו, מכוונת כלפי הסניגוריה הציבורית כפי שנאמר עוד בהחלטתי מיום 8.4.2024:

"בחלוף שנה ובחלוף שנתיים מאז שההגנה הועמדה על חובתה להתחיל להיערך לטענות המקדמיות, ניתן היה לצפות שהסניגוריה הציבורית תעמיד זה מכבר לצדו של עו"ד פרי עורכי דין נוספים (ולפחות עורך דין נוסף) שיסייעו בהכנת הטענות המקדמיות - ובהמשך בניהול פרשת ההגנה (ככל שיהיה צורך בה) - על מנת שלא נימצא עתה, לאחר שכבר חלפו כחודשיים מסיום פרשת התביעה, ללא צוות סניגורים ההולם את ממדי התיק ומורכבותו.

...

בפרק הזמן שנותר עד לתחילת פרשת ההגנה כאמור, על הסניגוריה הציבורית להשלים את עיבוי צוות ההגנה של הנאשם במהירות שתאפשר את ההיערכות של עורך הדין או עורכי הדין שיצטרפו אל עו"ד פרי, לשם ניהול פרשת ההגנה (ככל שיהיה בה צורך) לאחר לימוד כל החומרים והפרוטוקולים הנדרשים."

בזה היום כבר לא מדובר בחודשיים מסיום פרשת התביעה אלא בשמונה חודשים. בדיון אתמול מסר ב"כ נאשם 2 כי אף שביום 26.5.2024 הוגש לתיק בית המשפט כתב מינוי מטעם הסניגוריה הציבורית לעורך דין נוסף שיצטרף לייצוג נאשם 2, הלכה למעשה אותו עורך דין "לא הסתדר בסוף עם התיק" (עמ' 24056 לפרוטוקול). ואמנם אותו עורך דין לא התייצב לדיון אתמול.

המסקנה המתקבלת מכל האמור היא שאין מקום לדחיית המועדים הקבועים זה מכבר לשמיעת פרשת ההגנה; וזאת כמובן מבלי למנוע מההגנה להגיש טענות מקדמיות לאחר שתחל פרשת ההגנה (ראו סעיף 151 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, המאפשר לטעון טענות מקדמיות בכל שלב של המשפט). הזכות העומדת בחוק לנאשם לטעון טענות מקדמיות אין פירושה שליטה על ניהול ההליך והמתנה לפרקי זמן בלתי סבירים עד להצגת הטענות המקדמיות.

מודע אני לחשש (שכאמור עלה שוב בדיון אתמול) בדבר פגיעה בזכות הייצוג של נאשם 2. בידוע הוא כי "ייצוג במשפט הפלילי משרת לא רק את הנאשם עצמו, אלא גם את האינטרס הציבורי בבירור האמת ובשמירה על מראית פני הצדק" (כבוד השופטת ברק-ארז בע"פ 7201/23 שרמן נ' כבוד השופט זלוצ'ובר (5.12.2023)). לפיכך חשש זה אמור להטריד את כל הגורמים השותפים להליך הפלילי ולא רק את ההגנה (ראו לעניין זה בין היתר הניסיון שנעשה בהחלטתי במהלך הדיון מיום 14.3.2016 למצוא פתרון שיאפשר את המשך ייצוגו של נאשם 2 באופן פרטי כפי שהיה מאז פתיחת ההליך, את תשובת המאשימה להצעה בדיון מיום 27.3.2016 ואת תגובתו של נאשם 2 לכך בהמשך אותו דיון). כולי תקווה כי בסופו של דבר, הגנתו של נאשם 2 לא תיפגע מבחינה מהותית גם אם העלאת הטענות והבקשות שבאמתחתו לא תתבצע במתכונת האופטימלית מנקודת ההסתכלות של ההגנה, וגם אם פרשת ההגנה תחל מבלי שהועלתה טענה כי אין להשיב לאשמה. בכל מקרה, סבורני כי לאור פרקי הזמן הממושכים מאוד שבהם לא חלה התקדמות בעניין הטענות המקדמיות ובעיבוי צוות ההגנה מטעם הסניגוריה הציבורית, דחייתה של תחילת פרשת ההגנה - לא היא שתיתן מזור לחשש שיש לקוות כי יתבדה.

בקשתו החלופית של ב"כ נאשם 2 לבחינת המשך מתן הייצוג על ידו מטעם הסניגוריה הציבורית, אינה עומדת על הפרק לעת הזאת, משלא באה על כך בקשה לבית המשפט מאת הסניגור הציבורי המחוזי כאמור בסעיף 16 לחוק הסניגוריה הציבורית, תשנ"ו-1995 (ראו גם ע"פ 7211/18 הסניגוריה הציבורית נ' מדינת ישראל (12.12.2018)).

פרשת ההגנה תחל אפוא כמתוכנן ביום 28.10.2024.

בשל אילוצי יומן בית המשפט, ביום 31.10.2024 לא יתקיים דיון.

המזכירות תשלח את ההחלטה לב"כ הצדדים, תעדכן את היומן ותודיע לחברת ההקלטות. ניתנה היום, י"ג תשרי תשפ"ה, 15 אוקטובר 2024, בהעדר הצדדים.